

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vási? — Ivamál?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið
socialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyriteikum og einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meir kostnað fyri lýsaran.

Jóhan Hendrik W. Poulsen:

Vit hugsa á donskum

Tað er í okkara danska hugsunarhátti, at vit leita eftir føroyskum orðum og vendingum

Hetta heldur Jóhan Hendrik W. Poulsen, ið starvast á málstovninum á Fróðskaparsetrinum. Sjálvur er hann vónsvikin av hesi sannroynd og heldur, at vit eiga at broyta hesa skeivu gongd. — Tað er ikki bert talan um at brúka dansk orð, men eisini vanligar danskar vendingar og orð- og setningssamansettingar eru á donskum.

— Eg haldi tað hevur ómetaliga stóran týdning, at vit gerast varugir við hesa støðu og royna ikki at blanda danskt og føroyskt mál enn meira saman.

Jóhan H. W. Poulsen heldur somuleiðis, at vit eiga at vera varðin at brúka øll tey fremmandar orð, sum koma inn á okkum, ikki minst nú sjónvarpið av álvara er komið til Føroya.

Hvat viðvíkir tí at smíða nýggj føroysk orð.

Føroyingar, islendingar, grønlandingar, norðmenn, danir, sviar, samar og finnar lið um lið á mál-fundi í Havn

so heldur hann, at vanligar fólkauppfatanin í Føroyum í veruleikanum er tann, at vit eiga at smíða okkara egnu orð, har tørvur er og annars verja málið, soleiðis at vit varðveita tess norrønu rót.

— Tað er annars skeiv uppfatan, at tað einans eru vit á málstovninum, sum avgera, hvussu málið skal mennast. Vit eru ráðgevarar og í hesum arbeiði kemur sjálvandi fyrri, at vit verða biðin um at finna nýggj orð at seta istaðin fyrri tey mongu fremmandar orðini.

Hvat viðvíkir islenska málinum, so heldur Jóhan H. W. Poulsen, at nógvir føroyingar hava lyndi til at misskilja islendingar. — Hildið verður, at tað eru nokur fólk í Íslandi, sum einsamøll sita og smíða orð og avgera, hvussu islenska málið skal mennast. — Hetta er ikki beint. Í Íslandi eru fólk flest harafturimóti fegin um, at málið verður varðveitt, og at tað verða smíðað nýggj orð, ið hóska inn í málið.

Tað var á einum tíðindafundi hósdagin, at Jóhan H. W. Poulsen segði sína hugsan um hesar spurningar.

Tíðindafundurin varð hildin í samband við, at ein norðurlandskur mál-fundur verður hildin í Føroyum. Í tí sambandi setti J. H. W. Poulsen fram ynski um, at Landsstýrið tekur undir við einum uppskoti um at seta eina almenna føroyska málnevnd á stovn.

Fyrstu ferð í Føroyum

Á tíðindafundinum vóru eisini Allan Karke, limur í dansku málnevndini, Ståle Løland, fyrstaðu-maður í norðurlandska málstovninum og Mikael Reuter, granskari og limur í svensku málnevndini í Finnlandi.

Tað eru málnevndirnar í Norðurlondum, sum halda sín árliga fund í Føroyum. Samstundis hevur Málstova Norðurlanda árliga

stjórnarfund sín. Hetta er fyrsta ferðin, at tilíkur fundur verður hildin í Føroyum.

Hósdagin hittust umleið hálvthundrað mál-fólk í Havn. Tey umboða svenskt, norskt, danskt, islendskt, føroyskt, samiskt, grønlandskt og finskt mál.

Hóskvöldið helt umboðið í svensku málnevndini í Finnlandi Mikael Reuter almennan fyrilestur í Norðurlandahúsinum.

Annars er høvuðsveðið á fundinum her í Føroyum »orðagerð á heimligum støði«.

Á málnevndarfundinum í Rorås í Noregi í 1982 var høvuðsveðið »staving av femmandarorðum« og í fjør í Svøríki »Hvat krevur málroktin av málvisind-unum?«.

Á fundinum í Føroyum verður so eisini lagt fram uppskot um samnorðurlandska rannsóknarverkætlan við tí endamáli at kanna eftir, hvussu tikið verður við teimum ráðum, sum málnevndirnar leggja.

Um málnevndirnar er annars at siga, at tann elsta — tann svenska — er stovnað í 1944. Tær hava til endamál at veita almennum stovnum og einstaklingum ráð og leiðbeining í málsligum spurningum og at fáa til vegna hjálparamboð til málrokt eitt nú rættsskrivingar-bøkur.

Til at stimbra málsliga samstarvið millum Norðurlond setti Norðurlandaráðið í 1978 á stovn Málstovu Norðurlanda, sum frá byrjan hevur havt sæti í Oslo.

Jóhan H. W. Poulsen heldur sjálvur, at norðurlandska samstarvið á hesum øki hevur stóran týdning.

Heimahøllin

*Ein vág av g-ønum silki, har vit ganga,
sum leiftrar fyrri loti, aldar, teskar,
har sóljugull og fipa eygað leskar.
Í loftsins endaloysi lampur hanga,*

*sum tendrast móti nátt. Í hesum skála
er vín og virtur, dagsverk til at fáa
frá hondum, drós, sum hugahvúlvíð roða,
eitt liv at liva ella — kykur — mála.*

*Her búgva fólk. Tey brúka orð, sum ganda
úr gloymsku liv. Tær horvnu ættarlindir,
í tíðar moldum greinast, eitt bil anda.*

*Her luvst í æli, ælasliti, ekka
og dýrd. Til hann, sum tekur hugans grindir
av hongslunum, finst matar her og drekka.*

juli 1984

Hanus Andreassen

ing.

— Endamálið er at savna málroktara og málráðgevarar, soleiðis at norðurlandsku málini ikki skiljast meira enn higartil. Hetta samstarv fevnir m.a. um eina roynd at finna felags norðurlandsk orð fyrri tey nýggju fyrbrigdini, sum komauttanifr. Har hugsi eg serstakliga um ágangin frá enskum — serliga teimum nýggju teknisku orðunum.

— Endamálið við hesum fundum er so eisini, at vit skulu vita hvør av øðrum og royna at draga eina línu.

— Vit eru eitt avmarkað geografskt øki, sum samstarva bæði mentanarliga og politiskt. Eg haldi, at vit eisini kunnu samstarva um málspurningar, hóast tað, at málini eru fleiri og ymisk.

— Vit eru eitt avmarkað geografskt øki, sum samstarva bæði mentanarliga og politiskt. Eg haldi, at vit eisini kunnu samstarva um málspurningar, hóast tað, at málini eru fleiri og ymisk.

Viðari sigur hann: — Føroyskir politikarar áttu at givið føroyska málinum betri sømdir, eitt nú við størri stuðli til málstovnin. Tá hevði føroyski málstovnurin verið betur førur fyrri at samstarva við hinar norðurlandsku málnevndirnar.

Allan Karke sigur seg annars vera fegnan um, at samiskt mál nú er við at mennast. Hóast fleiri dialektir eru í teimum ymsu londunum í Nordkalloten so eru samar nú við at finna sín identitet. Hetta eisini takkað verið tí góðum samstarvinum millum mál-fólk í øllum Norðurlondum.

jan

foto: kalmar